

Lesnícky náučný chodník Smolnícka osada

Kraj:	Košický
Okres:	Gelnica
Geomorfologická jednotka:	Volovské vrchy
Geologická jednotka:	gemerské pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Smolnícka Huta, pila; vlak Mníšek nad Hnilcom a pešo 3,3 km juhozápadným smerom po ceste smerom na Smolník
Východisko:	bus zastávka Smolnícka Huta, pila a pešo 300 m poza pilu k okraju lesa
Trasa:	bus zastávka Smolnícka Huta, pila (Smolnícka osada) - lesom k chate Tri Duby - dolinou Zbojníckeho potoka naspäť
Dĺžka, prevýšenie:	4,4 km, prevýšenie 195 m
Čas prechodu:	2 - 3 h
Počet zastávok:	16
Náročnosť:	nenáročná až stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: lesnícke, prírodovedné, ochranárske, historické

Typ chodníka: samoobslužný, prípadne so sprievodcom (poznámka nižšie), okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je, v teréne je vyznačená oranžovými šípkami

Rok otvorenia: 2006

Aktuálny stav: Náučný chodník je dobrom stave a je udržiavaný (2022).

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Lesy SR, š. p., Odštepny závod Košice, Moyzesova 18, 042 39 Košice. Starostlivosť o náučný chodník prevzala ZŠ v Helcmanovciach.

Poznámky: (1) Je možné vyžiadať si sprievodcu alebo lesného pedagóga z Lesnej správy Smolník - tel. 053 / 4799 339 resp. ls.smolnik@lesy.sk. (2) Za zastávkou 9 sa nachádza prvý informačný panel lesníckeho náučného chodníka O lepšom obhospodarovaní lesov, ktorý po asi 100 m spoločnom úseku odbočí.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Smolník. Obec vo Volovských vrchoch v úzkej doline Smolníckeho potoka, pravostranného prítoku Hnilca, v nadmorskej výške 561 m n. m., na severovýchod od Rožňavy. Je to stará slovanská obec, ktorá vznikla dávno pred príchodom nemeckých baníckych kolonistov na počiatku 13. storočia. Už v stredoveku bola sídlom významných banských inštitúcií, škôl i centrom kultúry východného Slovenska. Z roku 1243 sú prvé údaje o produkcii zlata v Smolníku, ale podrobnosti o tejto činnosti nie sú známe. Pravdepodobne tu ťažili už Kelti alebo Kotíni. V roku 1350 sa už zo Smolníka vyvážala meď, striebro, zlato a železo do Levoče a západnej Európy cez Krakov. Najväčší rozkvet prežívalo mestečko na prelome 14. a 15. storočia, kedy tu fungovala aj kráľovská mincovňa. Začiatkom 19. storočia tu banskí úradníci postavili stále kamenné divadlo, jedno z prvých na Slovensku. Bolo vybavené strojovňou na otáčanie javiska a divadelnou knižnicou. Do dnešnej doby sa nezachovalo. Do konca 19. storočia ťažba medi zanikla a priemysel sa preorientoval na produkciu pyritu a kyseliny sírovej. Vznikla tu aj tabakáreň, výrobňa ručných cigár, ktorá fungovala do roku 2008.

Smolnícka Huta. Bývalá banícka obec na severovýchod od Smolníka, prvýkrát písomne doložená v roku 1828. V jej okolí sa ťažilo striebro, olovo, ortuť a meď, dodnes je možné nájsť zvyšky starých banských diel. Novorománsky kostol z 18. storočia.

Výberkové lesy v okolí Smolníka. Sú svojou podstatou najbližšie k prírodným lesom. Výnimočnosť tunajších lesov je daná bohatstvom drevín, ktoré sú zastúpené vo všetkých vekových stupňoch. Hoci to všade nie je možné, ich výmera sa vďaka cieľavedomému a citlivému prístupu lesníkov postupne zvyšuje. Jedinečnosť tunajších lesov obdivujú už desaťročia lesní odborníci z celého sveta. O prírode blízky spôsob hospodárenia v lesoch sa pričínal aj **Ladislav Alcnauer** (1946 - 2016), ktorému je

venovaný pamätník na začiatku náučného chodníka, a bližšie ho prezentuje špeciálny blízky lesnícky náučný chodník O lepšom obhospodarovaní lesov.

Kúpele Štós. Prírodné liečebné kúpele v osade **Štós-kúpele**, časti južnejšie ležiacej obce Štós, ktorá bola od roku 1696 baníckym kráľovským mestom (ťažba medi, striebra a železnej rudy), v južnej časti Volovských vrchov. Boli založené hlboko v doline Kúpeľného potoka, prítoku Štóskeho potoka, otvorenej k juhu, neďaleko starej baníckej horskej cesty z Medzeva do Smolníka v roku 1881 Róbertom Kompordayom ako klimatické kúpele v čistom horskom prostredí v nadmorskej výške okolo 650 m s množstvom slnečných dní. Rozšírené a modernizované boli v 30. rokoch 20. storočia. Dvojpodlažná prijímacia budova v štýle romantickej alpskej architektúry pochádza z roku 1881. V roku 1963 tu dali do prevádzky prvú klasickú fínsku saunu na území bývalého Česko-Slovenska. Prostredie kúpeľov tvorí lesopark z druhej polovice 19. storočia s potokom s kaskádami a fontánou, vyše 200 druhmi drevín a kvetov (sekvoja, kanadský javor, rododendróny, azalky...) a galériou v prírode s dielami akad. sochára Vojtecha Löfflera. Kúpele s parkom, ktorých účinkov na liečbu ochorení dýchacích ciest, chorôb z povolania, z poruchy látkovej výmeny a žliaz s vnútornou sekréciou, onkologických a duševných chorôb znásobuje speleoterapia v blízkej Jasovskej jaskyni, sú národnou kultúrnou pamiatkou.

Kloptaň (1 153 m n. m.). Vrch na hlavnom chrbte Volovských vrchov juhozápadne od Gelnice. Je na ňom 8 m vysoká drevená rozhľadňa, z ktorej možno pozorovať Vysoké Tatry či Nízke Tatry s majestátnou Kráľovou hoľou, bližšiemu okoliu dominuje Kojšovská hoľa. Pod rozhľadňou sa nachádza zrub poskytujúci turistom útočisko pred prípadnou nepriazňou počasia. Na juhovýchodnom svahu sa rozprestiera prírodná rezervácia Kloptaň so zachovalými lesnými spoločenstvami a vzácnou rastlinou kosatcom sibírskeho. Rezervácia je súčasne územím európskeho významu Kloptaň a leží v rámci chráneného vtáčieho územia Volovské vrchy (obe sú súčasťou sústavy Natura 2000).

Volovské vrchy. Rozľahlé, až 70 km dlhé a vyše 30 km široké pohorie východo-západného smeru na juhu východného Slovenska zhruba medzi Dobšinou, Rožňavou, Medzevom, Košicami, Margecanmi, Krompachmi, Spišskou Novou Vsou a Dedinkami. Susedí na juhu s Revúckou vrchovinou, Rožňavskou kotlinou, Slovenským krasom a Košickou kotlinou, na severe s Čiernou horou, Hornádskou kotlinou a Slovenským rajom (podcelkom Spišsko-gemerského krasu) a na západe krátko so Stolickými vrchmi. Má komplikovanú vrásovo-zlomovú štruktúru i geologickú stavbu, v ktorej prevládajú paleozoické slabo premenené horniny (fylity, paleovulkanity) s výskytom železných a polymetalických rúd, sadrovca, magnezitu. Pri severnom a východnom okraji sa vyskytujú mezozoické vápence a dolomity (Galmus a oblasť okolo Folkmarskej skaly a Červenej skaly). Pomerne na veľkej ploche presahuje nadmorská výška 1 000 m, najvyšším je vrch Skalisko (1 293 m n. m.) v masíve Volovca v juhozápadnej časti pohoria severne nad Čučmou. Prevláda hornatinový, hladko modelovaný reliéf, len okolo Hnilca a Belej sa vytvorili širšie doliny až brázdy s miernejšie rezaným (podvrchovinným) reliéfom (Hnilecké podolie, Hámorská brázda). Zhruba rovnobežne so severnou hranicou pohorie naprieč - medzi Dedinkami a Margecanmi - preteká Hnilec hlbokou členitou dolinou, pozdĺž severnej hranice pohoria tečie Hornád, vo vnútri pohoria pramení napr. Bodva. Prevažne zalesnené pohorie s nevelkými pôvodne baníckymi sídlami križuje viacero cestných komunikácií vysoko ležiacimi sedlami (Dobšinský kopec, Grajnár, Súľová, Úhornianske sedlo, Štóske sedlo) a prechádza ním (dolinou Hnilca) železničná trať Červená Skala - Margecany.

Názvy informačných panelov

1. Charakteristika územia Smolnícka Osada
2. Vegetácia
3. Chata Tri Duby - lesnícke stavby

4. Zver v Slovenskom rudohorí - Volovské vrchy
5. Pestovanie lesa - výberková prebierka
6. Pestovanie lesa - výchova bukových mladín
7. Spoločenstvá záujmového územia - biotopy
8. Pestovanie lesa - výchova jedľovo-bukových mladín
9. Mykológia - huby
10. Pedológia pôdy, pôdna sonda
11. Ideálny výberkový les - prírode blízke obhospodarovanie lesa
12. Prírode blízke obhospodarovanie - výberkový spôsob
13. Hydrologické pomery - vodstvo
14. Semenárstvo
15. Lesné spoločenstvá, typické spoločenstvo jelší
16. Snehová jama - uskladňovanie sadeníc

